

Dosarul nr. 3ra-659/23
2-21059640-01-3ra-21062023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (V. Chisilița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Gh. Mîra, D. Băbălău, I. Dutca)

Î N C H E I E R E

31 ianuarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Grosu Eugeniu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului administrativ favorabil,

împotriva deciziei din 28 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 24 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La data de 30 martie 2021 Grosu Eugeniu s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului administrativ favorabil.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la data de 16 februarie 2021, a recepționat decizia de refuz în stabilirea indemnizației pentru incapacitatea temporară de muncă nr. 9117 din 03 februarie 2021.

Nefiind de acord cu decizia, a solicitat anularea acesteia în conformitate cu modificările efectuate în Legea nr. 289-XV din 22.07.2004, expediind o cerere prealabilă la 25 februarie 2021 în adresa autorității publice emitente.

Indică că, în rezultatul examinării a cererii prelabile, i-a fost remisă informația înregistrată sub nr. 400 din 02 martie 2021, prin care pârâta a confirmat că, au fost efectuate modificări la Legea sus menționată și Legea nr. 756/1999, dar care acoperă riscurile asigurate ce survin începând cu data de 01 ianuarie 2021, dar ținând cont că, datele din certificatul de concediu medical nr. 014093817, a fost eliberat pentru perioada 30 decembrie 2020 – 23 ianuarie 2021, riscul asigurat a survenit până la data

de 01 ianuarie 2021, CTAS Cahul refuzând în stabilirea indemnizației pentru incapacitatea de muncă.

Menționează reclamantul că, nu este de acord cu argumentele aduse în refuzul CTAS Cahul și le consideră neîntemeiate din cauza că, în conformitate cu modificările la Legea nr. 257/2020 și Legea nr. 289/2004, urma să-i fie stabilită indemnizația pentru incapacitatea temporară de muncă din data de 01 ianuarie 2021 și până la data de 23 ianuarie 2021, dânsul onorându-și obligația pecuniară integral de la începutul anului, fapt demonstrat prin anexarea ordinului de plată la contribuții de asigurări sociale de stat din 05 februarie 2021.

Reclamantul Grosu Eugeniu a solicitat anularea deciziei de refuz în stabilirea indemnizației pentru incapacitatea temporară de muncă nr. 9117 din 03 februarie 2021 și obligarea stabilirii indemnizației pentru incapacitatea temporară de muncă pentru perioada 01 ianuarie 2021 – 23 ianuarie 2021 (f.d. 3).

Prin hotărârea din 24 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis acțiunea în contencios administrativ înaintată de Grosu Eugeniu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual de respingere a solicitării și obligarea emiterii actului administrativ favorabil, fiind anulată decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cahul nr. 9117 din 03 februarie 2021 de refuz în stabilirea indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă și decizia nr. 400 din 02 martie 2021 emisă la soluționarea cererii prealabile, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească lui Grosu Eugeniu indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă pentru perioada 01 ianuarie 2021 – 23 ianuarie 2021 (f.d. 35, 41-48).

La data de 17 decembrie 2021 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat (39-40), ulterior la 30 aprilie 2022 a depus apel motivat (f.d. 54-57, 58) împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii din 24 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată sau inadmisibilă.

Prin decizia din 28 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 24 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 75, 76-83).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că instanța de fond corect a aplicat normele de drept care se referă speței, a dat apreciere completă obiectivă și sub toate aspectele probelor, iar hotărârea este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

Instanța de apel a reținut că, Grosu Eugeniu, are statut de liber profesionist, activând în cadrul BIA 1Grosu Eugeniu”, fiind asigurat, prin achitarea contribuțiilor de asigurări sociale, iar la data de 30 decembrie 2020, s-a produs riscul asigurat, în urma căruia a survenit incapacitatea temporară de muncă, datorată unei boli obișnuite, care s-a prelungit până la 23 ianuarie 2021, fapt confirmat prin certificatul medical nr. 014093817, prezentat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cahul. Prin urmare, Grosu Eugeniu, este în drept de a pretinde stabilirea indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă, cauzată de boli obișnuite, ultimul având statut de asigurat.

Colegiul a specificat că, prevederile Legii nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, a fost modificată în sensul acordării dreptului de a beneficia de prestații sociale liberilor profesioniști ce practică activitate în sectorul justiției, prin Legea nr.257 din

16.12.2020, în vigoare din 01 ianuarie 2021, iar potrivit art. LV alin. (5) al Legii enunțate, liber-profesioniștii ce practică activitate în sectorul justiției au dreptul la prestațiile sociale prevăzute de Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale și de Legea asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale nr. 756/1999 pentru riscurile asigurate survenite începând cu 01 ianuarie 2021.

Instanța de apel a precizat că, perioada de incapacitate de muncă, deși a demarat începând cu data de 30 decembrie 2020, a continuat până la 23 ianuarie 2021 inclusiv, și prin urmare, la data intrării în vigoare a modificărilor operate prin Legea 257 din 16.12.2020, era în curs de realizare, iar prin prisma art. 7 alin. (2) din Codul civil, legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare.

Prin urmare, instanța a atestat că, Grosu Eugeniu este în drept să solicite Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin intermediul reprezentanței teritoriale Cahul, să îi fie calculată și achitată indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă, începând cu data de 01 ianuarie 2021 și până la 23 ianuarie 2021 inclusiv, instanța de fond corect dispunând admiterea acțiunii în contencios administrativ înaintate de Grosu Eugeniu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale.

La data de 10 aprilie 2023 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei din 28 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 86, 87), iar la 30 iunie 2023 a depus motivarea recursului, solicitând admiterea cererii de recurs și casarea deciziei recurate, cu pronunțarea unei noi decizii (f.d. 88, 89-90).

În motivarea recursului recurenta a indicat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece nu au fost analizate multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează asemenea litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite.

Menționează recurenta că potrivit prevederilor legale în vigoare, liber-profesioniștii ce practică activitate în sectorul justiției au dreptul la prestațiile sociale prevăzute de Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale și de Legea asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale nr. 756/1999 pentru riscurile asigurate survenite începând cu 01 ianuarie 2021, la întrunirea condițiilor de acordare a acestora.

Astfel, începând cu 01 ianuarie 2021 liber-profesioniștii ce practică activitate în sectorul justiției sunt persoane asigurate în sistemul public de asigurări sociale și au dreptul la indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, începând cu 01 ianuarie 2021, la îndeplinirea condițiilor.

Potrivit art. 7 alin. (3¹) din Legea nr. 289/2004 venitul lunar asigurat pentru liber-profesioniști ce practică activitate în sectorul justiției se determină prin împărțirea a 1/12 a taxei fixe a contribuției de asigurări sociale de stat stabilită pentru anul corespunzător la cota tarifului contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii pentru angajatorii sectorului privat pentru această perioadă. Venitul lunar asigurat determinat se include în calcul în lunile pentru care au fost plătite taxele fixe ale contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii stabilite începând cu 01 ianuarie 2021.

Specifică recurenta că sunt neîntemeiate argumentele lui Grosu Eugeniu expuse în cererea de chemare în judecată privind obligarea pârâtei la stabilirea indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă survenită la data de 30 decembrie 2020

începând cu data de 01 ianuarie 2021, or potrivit potrivit art. LV alin. (5) din Legea nr. 257/2020 cu privire la modificarea unor acte normative, prin derogare de la prevederile art. 56 alin. (2) din Legea cu privire la actele normative, prezenta lege intră în vigoare la 01 ianuarie 2021, cu excepția în partea cu privire la liber-profesioniștii ce practică activitate în sectorul justiției, care au dreptul la prestațiile sociale prevăzute de Legea nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale și de Legea asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale nr. 756/1999 pentru riscurile asigurate survenite începând cu 01 ianuarie 2021, la întrunirea condițiilor de acordare a acestora.

În context, menționează că Grosu Eugeniu nu întrunește condițiile de acordare a indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă prevăzute la art. 6 al Legii nr. 289/2004.

Indică că, stabilirea și plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă se efectuează în conformitate cu prevederile legale în vigoare la momentul apariției riscului, legea neavând efect retroactiv și se aplică doar faptelor produse după intrarea ei în vigoare, cu întrunirea condițiilor corespunzătoare.

Consideră că, instanța de apel nu a verificat totalitatea circumstanțelor relatate, constatările nu conțin o argumentare clară, bazată pe suportul probator existent la materialele cauzei, iar ca rezultat actul judecătoresc este neîntemeiat.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat de către Curtea de Apel Chișinău la data de 28 martie 2023, dar a fost comunicat recurentei, prin intermediul poștei electronice la dat de 01 aprilie 2023 (f.d. 84).

La data de 10 aprilie 2023, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 28 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în termenul stabilit de art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (f.d. 86, 87).

Alineatul (2) al art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), prevedea că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost notificată recurentei la data de 07 iunie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică, anexat la materialele cauzei (f.d. 85).

La data de 30 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recursul motivat împotriva deciziei din 28 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 88, 89-90).

Astfel, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 28 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău este în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Conform art. 246 alin. (2) din Codul administrativ, în vigoare la data depunerii recursului, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a) - f).

Din analiza prevederilor citate, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, depus până la data de 01 septembrie 2023, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate la art. 246 alin. (2) din Codul administrativ ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul ne devolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume

din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, în vigoare la data depunerii recursului. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cadrul examinării cauzei și cererea de apel, care au fost analizate de către prima instanță și Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate corespunzător.

Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc